

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 82, октобар 2018. године

ВETERАНИ РВ И ПВО - УПВЛПС У ОКТОBARСКИМ СВЕЧАНОСТИМА

Полагање венаца на споменик борцима НОР-а
у Земуну 22. октобра - делегација ваздухопловних ветерана

Поводом Дана ослобођења Београда и Земунa у Другом светском рату, одржано је низ манифестација које су својим присуством увеличали и чланови нашег Удружења.

У оквиру Манифестације "Дани слободе" у Београду од 19. октобра до 1. новембра, 20. октобра је одржан Меморијални дефиле "Коракom победе до слободе" од Игуманове палате до Палате Албанија. Поред представника МО и Војске Србије, те градских власти и СУБНОР-а, у свечаном дефилеу су учествовали и наши чланови, пуковници авијације у пензији Љубиша Антонијевић и Зденко Дупланић.

У недељу, 21. октобра 2018., у оквиру Октобарских дана сећања, одржан је парастос и положени венци на Партизанско спомен гробље (уз Старо бежанијско гробље) у част жртава злогласног логора "Сајмиште". Парастос је служио свештеник Драган Глумац, а поред представника СУБНОР-а Новог Београда, на парастосу су били и чланови нашег Удружења.

Полагањем венаца на споменик палим у народно-ослободилачкој борби 1941 – 1945. године, 22. октобра је обележена 74-годишњица ослобођења Земунa.

Полагање венаца на споменик на Партизанском гробљу
у Земуну 21. октобра - делегација ваздухопловних ветерана

Меморијални дефиле "Коракom победе до слободе" од Игуманове палате до Палате Албанија - кадети војне академије са ратним заставама на челу

Меморијални дефиле "Коракom победе до слободе" у првом реду Зденко Дупланић и Љубиша Антонијевић

Меморијални дефиле "Коракom победе до слободе"
учесник НОР-а Љубиша Антонијевић (УПВЛПС), у средини

МЕЂУНАРОДНА ЛЕТНО-ТАКТИЧКА ВЕЖБА „БАРС 2018“

Четврта међународна летно-тактичка вежба „БАРС 2018“ – „Братство авијатичара Русије и Србије“, на којој су учествовали припадници РВ и ПВО Војске Србије и њихове колеге из Ваздушно-космичких снага Руске Федерације, одржана је на аеродрому Батајница од 1. до 6. октобра 2018. године.

Руководилац вежбе био је командант 204. ваздухопловне бригаде бригадни генерал Жељко Билић. У вежби су учествовали ваздухоплови из састава РВ и ПВО Војске Србије и то МиГ-29, ловачки авион у верзији једноседа и двоседа и хеликоптер Ми-17, најновији хеликоптер у нашем наоружању, и што је посебно значајно за ову вежбу, ангажоване су у летачким задацима мешовите посаде.

Током четири дана трајања вежбе, извршена су увежбавање трагања и спасавања, вежбе контроле и заштите ваздушног простора, ваздушног транспорта, ваздушног десанта, евакуације повређених и превозење у медицинске установе, изведена ваздушна борба, прост и сложен пилотажа, а на простору Ченте увежбавана су дејства по земаљским циљевима.

Полетање пара МиГ-29 у вежби заштите ваздушног простора

Руководилац вежбе генерал Билић Жељко и руски колега

Хеликоптер Ми-17 у вежби трагања и спасавања

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. новембра 1919. године**, у Београду је основана прва Метеоролошка станица за потребе ваздухопловства, преузимањем опреме и дела људства из метеоролошке станице дирекције *Српске авијатике* са Солунског фронта.

- **1. новембра 1923. године**, у Петроварадину је основана метеоролошка секција Прве ваздухопловне команде.

- **1. новембра 1923. године**, формирана је прва Балонска чета у ваздухопловству Краљевине Југославије. Формација је проширена 1928 и 1929. године, када су набављени нови балони. Почетком 1938. године је расформиран балонски батаљон. Остала је једна балонска чета са једним балоном. И ова јединица је расформирана почетком 1941. године.

- **2. новембра 1911. године**, лист *Застава* је објавио текст под насловом *Србин Крилатић* у којем је писало: „Равно пре сто година био је Србин Крилатић (авијатичар) Крашковић на гласу“. У листу *Маџар Курир* од 15. септембра 1811. године читамо да је он са својим другом Менером летео у Будимпешти и Пожуну.

- **10. новембра 1948. године**, у Београду је основано предузеће за израду авионских мотора *21 МАЈ (ДМБ)*.

- **11. новембра 1944. године**, формирана је пријемна комисија за попуну команди, штабова, јединица и установа Групе ваздухопловних дивизија.

- **11. новембра 1945. године**, формиран је *Ваздухопловно-медицински институт (ВМИ)*.

- **12. новембра 1902. године**, *Коста Милетић* је завршио школовање у Аеронаутичкој техничкој школи у Петрограду.

- **22. новембра 1984. године**, пробни пилот *Марјан Јелен* је са авионом *Орао* пробио *звучни зид* у понирању од 15 степени. То је био први лет бржи од звука на једном од авиона домаће конструкције и производње.

- **24. новембра 1962. године**, формиран је први ракетни пук противваздушне одбране у југословенском РВ и ПВО.

- **26. новембра 1908. године**, решењем министра војног ђенерала Степе Степановића, установљена је Голубија пошта. Прва станица голубије поште српске војске формирана је у Нишу и почела је са радом 14. децембра 1908. године.

- **26. новембра 1999. године**, преминуо је *Михајло Николић-Кајле*, последњи живи пилот бранилац Београда 6. априла 1941. године. Непосредно пред смрт унапређен је у чин резервног генерал-мајора авијације.

- **28. новембра 1949. године**, формиран је 198. јуришни пук чије традиције наставља и негује 98. ловачко-бомбардерски авијацијски пук.

- **крајем новембра 1841. године**, *калфа Манојло* покушао је у Београду, да са високог крова *Ђумрукане (Царинарнице)* на обали реке Саве, полети справом која је представљала комбинацију крила сличних птичијим и малог падобрана. Манојло је прелетео преко глава бројних посматрача, али се убрзо срушио у снежни нанос.

НЕГОВАЊЕ ТРАДИЦИЈА И БРИГА О ВАЗДУХОПЛОВОЈ ИСТОРИЈИ И КУЛТУРИ

ТРАДИЦИЈЕ И ИСТОРИЈА

Неговање ваздухопловних традиција један је од основних садржаја рада УПВЛПС. Да би се такав озбиљан и одговоран посао одвијао у континуитету и са видљивим резултатима неопходно је дефинисати нејасна питања и адекватно регулисати процес рада на том плану. Некада је егзистирала „инструкција“ - „упутство“ на неговање традиција, те ваља размислити о таквом документу.

Различити су облици и садржаји у неговању ваздухопловних традиција. Значајно је неговање традиција јединица и установа, како постојећих тако и оних којих више нема али су обележиле одређене историјске периоде (ратни пукови, ваздухопловне школе, ваздухопловни институти, фабрике, итд). Постоји континуитет у обележавању годишњица и неговање традиција класа војних школа и академија, што треба и системски решити. Одржавање ваздухопловних смотри и такмичења значајан је сегмент неговања традиција и требага подржати и стимулисати.

Једно од најважнијих питања је прикупљање историјске грађе о српском војном ваздухопловству и издавачка делатност с тим у вези. Време пролази, а многи догађаји и личности од значаја за изградњу, равој и функционисање РВ и ПВО остају препуштени забораву. Напори појединца, неких јединица и класа да забележе своје постојање у историји РВ и ПВО не би требало да остану једини пример, пут и начин чувања српске војно-ваздухопловне баштине, морамо пронаћи пут и начин да се то ради ефикасније и организовано, уз потребну помоћ и стимулацију.

Потребно је у сарадњи са Командом РВ и ПВО - Музеј ваздухопловства, израдити „инструкцију“ у вези са прикупљањем историјске грађе о српском војном ваздухопловству и издавачкој делатности у вези са тим. Наиме, до сада је, изузев појединачних пројекта Музеја ваздухопловства, прикупљање грађе било воља појединаца, који су се, и сада се, довијали на разне начине у том послу, а као плод њиховог рада настајале су књиге или зборници, чланци и друге форме писаног или графичког дела, најчешће финансирани из сопствених извора или донацијама. Неопходно је да се то боље регулише и да се координира да не би било понављања али и да се обезбеди потребан квалитет. Такав посао би могло да усмерава тело састављено од представника Команде РВ и ПВО, Музеја и појединца који су остварили резултате у истраживачком и публицистичком раду. Такво тело би препоручивало и штампање одређених радова које би се финансирали и из буџетских средстава.

МЕМОРИЈАЛИ И СМОТРЕ

- „Дан Прве српске ескадриле“

У знак сећања на формирање Прве српске ескадриле на Солунском фронту 17. јануара 1918. године проширити обим активности на обележавању тог датума, где је носиоца било Удружење пилота „Курјаци са Ушћа“. Постоје већ афирмисани садржаји, а треба установити још неке нове.

- „Дан пилота наредника Михаила Петровића“

Манифестација поводом дана рођења првог српског пилота 14. јуни 1884, одржава се друга субота у јуну месецу: село Влакча, програм код родне куће и у сеоској школи, до сада одржано 11 пута, остало је на локалном нивоу, организатори: Завичајно удружење Михаила Петровић из Влакче и УПВЛПС, треба подићи ниво и дати државни значај, уз присуство младих ваздухопловаца, представника јединица РВ и ПВО и војних ваздухопловних ветерана.

- Меморијали ваздухопловцима херојима Арилског рата 1941.

(1) Дугогодишња манифестација „Авијатичарима подвижницима априлског рата“ – село Шајкаш- Вилово, код монументалног ваздухопловног споменика. Програм су припремале школе и организације из општине Тител, уз учешће ваздухопловних организација из Београда и Новог Сада. Са локалног нивоа треба подићи на виши ниво и укључити у програм младе ваздухопловце, представнике јединица РВ и ПВО и ваздухопловне ветеране.

(2) Манифестација „Витезовима београдског неба у славу – Земун“ посвећена пилотима Шестог ловачког пука, на Земунском кеју, одржава се низ година у организацији града Београда, Команде РВ и ПВО, 204. вбр. Треба је подићи ниво и припремити адекватан културно-уметнички програм уз обраћање грађанима. Могла би бити централна манифестација сећања на учешће ваздухопловаца у Априлском рату 1941. године.

(3) Смотра ваздухопловног књижевног стваралаштва у Српској читалоници Ириг, установљена поводом 75 годишњице Априлског рата, посвећена пилотима Шестог ловачког пука.

- „Дан сећања на ваздухопловне жртве“

Установити меморијал Дан сећања на ваздухопловне жртве 20. марта, на дан када је код Скадра у Првом балканском рату погинуо наредник Михаило Петровић – први српски пилот и прва српска ваздухопловна жртва. Полагање цвећа на његов гроб, пригодан програм у Дому ваздухопловства Земун и стална изложба под називом „Сећање на ваздухопловне жртве“ која би се обогат

ћивала новим сазнањима и трајала од 20. марта до 6. априла, обухватајући тако и прву ваздухопловну жртву, и НАТО агресију и Априлски рат 1941. године и све остале ваздухопловне жртве.

- „Дан сећања на жртве НАТО агресије 1999“

„Сећање на жртве НАТО агресије 1999. године“ – локалитети Земун – споменик погинулим припадницима РВ и ПВО, касарна Бањица, Стражевица, аеродром „Југовићево“ у Новом Саду и сва места где су подигнута спомен обележја плива у НАТО агресији – организатори МО и локалне зајнице, укључити школе, ваздухопловне организације, војне јединице, војне ваздухопловне ветеране, удружења и др.

ВАЗДУХОПЛОВНИ МЕДИЈИ

Такви медији не постоје. Неопходно је да у Србији постоји бар један ваздухопловни лист или часопис у континуитету ваздухопловне штампе, водеће на Балкану која настала почетком излажења листа „Наша Крила“ 1924. године, настављена листом „Крила Армије“ после Другог светског рата до почетка задње деценије 20. века. Тада је обманом укинута ваздухопловна штампа у војсци. Треба стимулисати рад на том плану – штампа, сајтови – електронски медији, ТВ и радио. Пример је сајт УПВЛПС: www.udruzenjepvpls.org.

ВАЗДУХОПЛОВНЕ КУЛТУРНЕ ИНСТИТУЦИЈЕ

Дефинисати статус Музеј ваздухопловства, избрисати му префикс „Југословенски“ и створити услове да он ради као најзначајнија културна институција српског ваздухопловства. Удружење даје максималну подршку решавању статуса музеја и отклањању проблема који коче његов рад, спремни смо да помогнемо да музеј ради како ваља, јер је он наше „ваздухопловно благо“.

Дом ваздухопловства Земун треба да добије место које му припада, јер је он и прављен за потребе ваздухопловаца. Ту би могли да реду макетари, историчари, писци, уметници и да се упражњавају свим они садржаји који су некада били препознатљиви, од библиотеке, преко биоскопских и позоришних представа.

Ваздухопловне спомен-собе и сталне изложбене поставке, такође спадају у ваздухопловне културне институције. Треба афирмисати уређење и улогу спомен-соба. Неке јединице имају одличне спомен-собе.

У јединицама и установама могу се наћи простори за постављање сталних и тематских изложбених поставки. Таквих већ имамо које стоје у магацинима!

Златомир Грујић

НАЈДУЖИ ЛЕТ У ИСТОРИЈИ – КРОЗ ОБЛАКЕ ПРЕВАЛИЛИ 15.348 КМ

„Сингапур ерлајнс“ поново држи рекорд за најдужи комерцијални лет без заустављања. Након 18 часова и 45 минута и пређених 15.348 километара њихов „Ербас А350-900УЛР“, који је полетео из Сингапура, слетео је у Њуарк.

Авион је полетео са аеродрома „Чанги“ и превалио невероватних 15.348 километара док није слетео на писту аеродрома „Њуарк“, на коју је слетео у 5.24 ујутру по локалном времену.

„Сингапур ерлајнс“ обновио је ову руту пет година након што је укинута, због превисоких трошкова – на првом месту високих цена нафте и мање економичним тадашњим четворомоторним летелицама. *Извор: РТС, CNBC, 12. X 2018. године.*

АМЕРИЧКА ВОЈНА АВИЈАЦИЈА СТИГЛА У УКРАЈИНУ

Сједињене Америчке Државе пребациле су на територију Украјине ловце Ф-15Ц и војно-транспортне авионе Ц-130Ј, саопштила је америчка Амбасада у Кијеву.

„Авиони америчког војног ваздухопловства Ф-15Ц 'Иглс' и Ц-130Ј 'Супер Херкулес' стигли су у Украјину како би учествовали у мултинационалним војним вежбама 'Клир скај' 2018 (Ведро небо), које имају за циљ јачање мира и безбедности“, наводи се у саопштењу Амбасаде.

Међународне војне вежбе „Клир скај 2018“ биће одржане у Хмељницкој и Вињицкој области у Украјини у периоду од 8. до 19. октобра.

Раније је специјални представник америчког Стејт департамента за Украјину Курт Волкер изјавио да Сједињене Америчке Државе желе да повећају испоруке оружја у Кијев, како би ојачале украјинске поморске и ваздухопловне снаге. *Извор: Спутњик, 8. октобар 2018. године.*

СРУШИО СЕ УКРАЈИНСКИ АВИОН ТОКОМ НАТО ВЕЖБЕ

У паду украјинског ловца Су-27 у области Виницкаја погинула су два пилота, саопштила је прес служба Генералштаба Украјине на Фејсбуку

Авион се срушио око 17:00 часова у подручју села Уљанов, између насеља Бердичев и Хмилник. У току су активно тражења и спасавања, наводи се у извештају.

Погинула су два пилота, укључујући и припадника америчке војске.

Од 8. до 19. октобра у Виници, као и у регији Хмелнитски, одржавају су ваздухопловне вежбе "Чисто небо - 2018" НАТО земаља. Уз Украјину учествују земље чланице НАТО: Белгија, Данска, Велика Британија, Холандија, Естонија, Румунија, Пољска и Сједињене Државе.

Раније је председник Украјине Порошенко током ове вежбе саопштио да ће Русија "скупо платити ако нападне ваздухопловним снагама". *Извор: Восток.рс, 16. X 2018. године.*

АМЕРИЧКИ ХЕЛИКОПТЕРИ КОЈИ СУ ПРАВЉЕНИ ЗА ЈУЖНУ КОРЕЈУ ПОТПУНИ СУ ПРОМАШАЈ

Наводно, амерички радарни нису били у могућности да открију непријатеља због грешке на софтверу. Нису билу у стању да детектују потенцијални пожар, али ни присуство подморнице, пишу светски медији.

Шест од 36 хеликоптера АХ-64Е из Јужне Кореје, купљених од САД, који су опермљени противпожарним системима проивођача Локид Мартин, током оперативних тестова ваздушног удара имало је проблема на тестовима. У периоду од октобра до новембра, радар није успео да открије непријатељске позиције, преносе медији саопштење Министарства одбране. *Извор: Б-92, 19. X 2018. године.*

ХЕЛИКОПТЕРИ

Хрватска добила "Blek hok" хеликоптере

Два америчка хеликоптера "Blek hok" (Black Hawk УН 60 М), представљени су 12. октобра на аеродрому Плесо код Загреба. *Извор: Н-1, 12. X 2018. године.*

Колумбија: четири војника погинула у хеликоптерској несрећи

У паду хеликоптера на западу Колумбије погинула су четири војника током операције против шверца дроге, саопштило је Министарство одбране. Остаци хеликоптера пронађени су. Отворена је истрага о узроцима пада. Подручје на којем се десила несрећа је познато као упориште побуљеника и криминалних група које се боре за контролу шверца кокаина. *Извор Н-1, 20 X 2018. године.*

Пао хеликоптер власника Лестера

Хеликоптер власника Лестера Вшаиа Шриваданапрабе срушио се на паркингу поред стадиона непосредно након утакмице који је Лестер играо против Вест Хема. Погинуло је пет особа међу којима и власник клуба. *Извор Н-1, 29 X 2018. године.*

Срушио се хеликоптер у Флориди

На камп у Флориди срушио се на куће хеликоптер, у подневним сатима, погинуле су две особе, а једна је повређена. Погинули су чланови посаде. *Извор Новости, 30 X 2018. године.*

Нови руски борбени хеликоптер

Интернет „гори“ због новог руског борбеног хеликоптера који ће моћи да развије брзину до 700 километара на час, што је више него два пута већа брзина од оне коју развијају најсавременији хеликоптери у свету. *Извор Новости, 31 X 2018. године.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
Е-пошта: zlgrujic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org